

BOERDERIJENSTICHTING NOORD-HOLLAND

VRIENDEN VAN DE STOLP

Boerderijen Beeldbank: www.boerderijenstichting.nl | Volg Vrienden van de Stolp ook op Facebook

NIEUWSBRIEF NR. 96, MAART 2019

HERBESTEMMING MET
GROENTE, FRUIT EN ZORG

INSPIRERENDE
STOLPENCOLLEGES

OUDE EN NIEUWE STOLP
IN SPANBROEK

FOTO'S: AAD HOLKAMP

FOTO: MART GROENTJES

Samen voor de Stolp!

Werf een nieuwe Vriend en maak kans op een cadeaubon.
Kijk op www.boerderijstichting.nl

BOEDERIJSTICHTING
NOORD-HOLLAND
VRIENDEN VAN DE STOLP

agriteam
MAKELAARS EN TAXATEURS

TE KOOP

- Circa 30 ha landbouwgrond op Wieringen
- 1 ha weiland te Oudkarspel met schuilstal
- Circa 5 ha weiland te Egmond aan den Hoef
- Diverse percelen landbouwgrond te Burgerbrug
- Vrijstaand woonhuis Kerkbuurt 13 te Tuitjenhorn
- 5 ha weiland in Bergen

Prijzen op aanvraag

Noordervaart 30 A | 1841 HA Stompeteren | 072-5039797
noordholland@agriteam.nl | www.agriteam.nl

Visser H-raam

Het Visser H-raam is een specialistisch product van Timmerfabriek Visser. Het Visser H-raam kan gemakkelijk worden ingepast in zowel moderne als traditionele panden.

Tot in detail verantwoord maatwerk

Visser H-raam Noorder IJ- en Zeeweg 8, 1505 HG Zaandam
075-6177984 | www.timmerfabriekvisser.nl

Voor alle rieten daken
www.kooijmanrietdekkers.nl

Kooijman Rietdekkers

Rietdekbedrijf J.P. Kooijman B.V.
Ruigeweg 119A, Schagerbrug
T 0224 57 13 28 of 06 53 89 18 49

- dakvernieuwing
- renovatie dakconstructies
- aanbrengen isolatie/- platen
- reparatie en onderhoud
- dakramen en dakkapellen
- ontmossen

onderlinge DE VEENHOOP

Speciaal voor de brandverzekering van rietgedekte panden.
Goede voorwaarden met lage premies.

Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steen/riet vanaf 1,60 %
en woning steen/schroefriet vanaf 0,80 %.

Hoornseweg 2, 1687 ND WOGNUM, telefoon 0229 57 22 57
www.ovmdeveenhoop.nl, info@ovmdeveenhoop.nl

INHOUD

4	STOLPEN EN MINTGROEN	14	OUDE EN NIEUWE STOLP IN SPANBROEK
6	STOLPENCOLLEGES	16	STOLPEN IN DE KUNST
9	VOORJAARSEXCURSIE	17	KIEK 47 EN 48
10	BINNENKIJKER LUTJEWINKEL	19	STOLPEN IN HET NIEUWS
13	NIET ZONDER HOOP	19	IN MEMORIAM PIET PRETT

VOORWOORD

In de afgelopen maanden ontvielen ons twee oude vrienden van formaat, namelijk Pieter Prett en Cornelis de Jong. Beiden hebben veel betekend voor de Boerderijstichting op het vlak van advisering (Piet); kennis, inspiratie en daadkracht (Cor). Bovendien was laatstgenoemde een van de 'founding fathers' van de Vrienden van de Stolp en in een volgend nummer komen we uitgebreid op hem terug.

De stichting gaat onvermoeibaar in hun geest verder en put moed uit het opgeborrelde enthousiasme die de stolpencolleges in januari te Bergen en Wieringerwaard en de stolpenverhalenmiddag te Anna-Paulowna opleverden. Deze bijeenkomsten betekenen vertrouwenwekkende, inspirerende en mooie, eerste stappen in 2019.

Onze 1.500 Vrienden beschikken over een schat aan kennis en ervaring op velerlei gebied. Het zichtbaar en productief maken hiervan is precies wat we met de community en de stolpencolleges beogen. Daarom volgt al op 28 april een stolpencollege 'Levende stolperven'. Zie de aankondiging verderop in deze nieuwsbrief. Suggesties zijn welkom en worden ingewacht bij het secretariaat: info@boerderijstichting.nl.

Peter van Zutphen, voorzitter

De Gouwe

STOLPEN IN WEST-FRIESLAND HOUDEN VAN MINTGROEN

Historische boerderijen zijn niet alleen qua vorm, maar ook qua kleur zeer streekgebonden. De stolpboerderij is het typerende boerderijtype in Noord-Holland, maar hij kent veel verschillende kleuren. De Zaanstreek heeft Zaans groen, de Beemster heeft grachtengroen, de kuststrook olijfgroen en Broek in Waterland een palet aan grijs tinten. Binnen de Westfriesse Omringdijk kiest de stolp zijn eigen kleur. Zo eigenwijs zijn bewoners, zo eigenwijs zijn bebouwing. Waar tegenwoordig in het overgrote deel van Noord-Holland het monumentengroen en mergelwit de boventoon voeren, kiest de stolpboerderij in West-Friesland voor het West-Fries groen. In de 19^e eeuw experimenteerde de plaatselijke schilder uit Spierdijk, Jacob Hinke, onafgebroken met de basispigmenten Bremer groen, Spaans groen en Fries groen. Uit deze basispigmenten ontstonden uiteindelijk zes verschillende tinten mintgroen.

Abbekerk, stolpboerderij De Stins

Benningbroek

De Weere

Twisk

Bremer groen, Spaans groen en Fries groen

Jacob Hinke

De basispigmenten

Het Spaans groen werd vanaf de 17^e eeuw tot en met het begin van de 19^e eeuw al veelvuldig toegepast in West-Friesland. Spaans groen werd gemaakt door koperplaten in wijnresten te leggen en was dus giftig. Spaans groen was het enige groene pigment dat geschikt was voor het schilderen van houtwerk met olieverf, in tegenstelling tot de kalkverf die destijds gebruikt werd. Spaans groen was echter alleen voor de rijken betaalbaar. Bremer groen is ook een koperverbinding, heeft een lichtblauwgroenige kleur en werd al sinds de oudheid incidenteel toegepast. Vanaf het midden van de 18^e eeuw werd de kleur industrieel vervaardigd door het gebruik van verfmolens. De kleur was dan ook relatief goedkoop. Bremer groen was een belangrijk bestanddeel voor de kleur standgroen. Voor de kleur standgroen zijn een aantal synoniemen in omloop: grachtengroen, monumentengroen of rijtuiggroen. Voor de historische verf is standgroen de beste naam, omdat 'stand' iets zegt over de kwaliteit van de verf. In standverven werd standolie als bindmiddel toegepast in combinatie met het pigment Bremer groen. Hierdoor ontstond een sterke koperverbinding, waardoor de verf lang standhield. Net als het Spaans groen was ook het Bremer groen giftig en werd het na verloop van tijd blauwachtig. Mede om deze reden raakte het Bremer groen in onbruik en werd omstreeks 1830 vervangen door standgroen, gemaakt van Berlijns blauw en gele oker. De kleur groen ontwikkelde zich zo van een dure kleur naar een veel toegepaste kleur. Tegenwoordig is standgroen de naam van een kleur geworden in plaats van een kwaliteitsaanduiding. Het Fries groen, tot slot, is ook een koperverbinding en lichter dan Bremer groen. Het werd verkregen

door kopervijzel in een afgesloten bak te bewerken met een oplossing van salmiak. Ook deze verf was giftig.

Het West-Fries groen

Uit de drie basispigmenten wist Jacob Hinke zes licht getinte kleuren groen te onttrekken. Heldere en frisse kleuren die de naam West-Fries groen kregen. Het West-Fries groen is dus niet één tint, maar meerdere tinten. Een lichter groen in het zuiden van West-Friesland, iets geler voor het middengebied en iets blauwer voor het noorden. In 1865 vroeg Jacob Hinke octrooi aan voor de nieuwe kleurontwikkeling onder de titel 'Nieuwe technologieën en enkele enkelvoudige uitvindingen'. De vooruitstrevendheid en het gevoel voor wisseling in stijlvloeden maakten dat Hinke inging tegen het tot dan toe eentonige aanbod buitenkleuren in West-Friesland: okergeel, groen, standgroen en middengroen. De grote gewildheid van het West-Fries groen heeft Hinke mede aan zijn vrouw te danken, die met haar kraam menige kermis bezocht en daar onvermoeibaar de mintgroene kleuren aanpreekt. Na verloop van tijd is er een diversiteit aan mintgroene tinten ontstaan, doordat iedere schilder zijn eigen toon aan het gewilde mengsel gaf. Tegenwoordig bestaan er circa 25 soorten mintgroen. De kleuren van het schilderwerk zijn van veel belang voor het bepalen van het karakter. De mintgroene kleuren geven in combinatie met het donkergroen een prettige, opgewekte indruk. De streekkleuren zijn van belang voor de herkenbaarheid van West-Friesland, nergens anders ter wereld wordt de kleur mintgroen op een dussdanige wijze toegepast.

RS

STOLPENCOLLEGE HERBESTEMMING

Het ging er enthousiast aan toe tijdens het stolpencollege op 10 januari in Bergen. Dat kon moeilijk anders met 26 betrokken stolpbewoners, beleids mensen, adviseurs, makelaars én bestuursleden en vrijwilligers van de Vrienden van de Stolp. Onderwerp was de herbestemming van stolpen. Hamvraag: hoe kan de Boerderijstichting (toekomstige) bewoners het beste bijstaan?

Eén onderwerp kwam telkens terug: de ingrijpende verbouwing die vroeg of laat voor elke stolp nodig is. Peter van Zutphen, voorzitter van de Boerderijstichting, deelde aan het begin van de bijeenkomst een observatie: 'Veel stolpbewoners zijn avonturiers en hebben zoiets van 'Ik kan het zelf wel'. Ze hebben veel passie maar zeggen soms na een paar jaar: 'Ik heb dit en dit verkeerd gedaan'. Ze leren door schade en schande. Dát zijn de mensen die we moeten bereiken.'

Angeli Poulssen, projectleider van de Stolpencommunity Vierkantdelers, bouwde hierop voort in haar presentatie over het project Levende Stolperven. Dat heeft als doel: dieper ingaan op vragen uit de markt, van bewoners, vooral over de ontwerp-opgave voor stolp en erf bij nieuwe functies. De aanpak is om uit alle hoeken adviezen en best practices te verzamelen en uit te werken. Uitgangspunt voor de Boerderijstichting is de combinatie van nieuwe functies met de stolp in zijn oervorm, inclusief erf.

Speelveld

Dorine van Hoogstraten (MOOI Noord-Holland) schetste in haar inleiding het 'stolpenspeelveld' (zie kader). Ze stelde dat stolpenbezitters voor de meeste vragen terecht kunnen bij de Stolpencommunity. Voor hen is het heel goed om bij een groep te horen die kennis, ervaring, waarden en belangstelling deelt. Voor de professionals en de verschillende organisaties en overheden is samenwerking en afstemming geboden. Hierna ontstond een korte discussie over het ingewikkelde speelveld.

Hoe weet een koper waar hij terecht kan? Conclusie: dit probleem is niet zomaar verholpen; we moeten toegankelijk en klantgericht opereren, en in een goede samenwerking.

De rol van de gemeente

Henk de Visser (secretaris van de Boerderijstichting) vertelde in zijn inleiding dat niet elke gemeente evenveel aan stolpenbehoud doet. Daarom moet de Boerderijstichting aan tafel zien te komen als een gemeente een omgevingsplan gaat maken, én werken aan draagvlak voor erfgoedbeleid binnen die gemeente.

Voor behoud van stolpen geldt dat kostendragers noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld een schuur die een woonfunctie krijgt. Daarbij moet een gemeente niet als hindermacht worden gezien (of dat zijn), maar meezoeken naar oplossingen. Verder moet er genoeg tijd zijn voor een zorgvuldige afweging (en voor de Boerderijstichting om in te haken). Als er snel gekozen moet worden, kunnen stolpen onnodig

sneuvelen. Zit je eenmaal in de sloop-en-nieuwbouwtunnel, dan kom je er moeilijk meer uit. Uit de zaal kwam de opmerking dat een monumentenstatus vaak een hinderpaal is voor een aspirant-koper. En: over zo'n kostendrager wordt soms erg moeilijk gedaan.

Beleid

Stolpenbeleid is niet eenduidig, met gemeentes die bepalen en dat niet allemaal hetzelfde doen, en daarachter de provincie. In dat kader meldde Ernst van der Kleij (provincie Noord-Holland) dat de provincie nieuw beleid wil ontwikkelen: meer stolpen provinciaal

*'ZES LOKETTEN!
IK ZIE ALS MAKELAAR DOOR
DE BOMEN HET BOS AL NIET,
LAAT STAAN EEN KOPER!'*

Het Polderhuis in Wieringerwaard als collegezaal.

Aandachtig gehoor.

Gedachtenwisseling.

Toelichting vanuit expertise en ervaring.

monument maken en behoud van stolpen aantrekkelijker maken.

De stolpbewoner centraal

Peter van Zutphen opende de discussie met een vraag: 'Er zijn verschillende organisaties die kwaliteit bevorderen, maar heel weinig beleid is gericht op de stolpbewoner. Waarom die niet zelf die kwaliteit laten realiseren?' Dorine van Hoogstraten reageerde: 'Daarover gaan onze keukentafelgesprekken met stolpbewoners. We kennen ook echt wel een aantal best practices. Maar het gaat om het proces dat je door moet om tot kwaliteit te komen.' Uit de zaal kwam een aan-

*'EEN STOLP IS EEN
POLDERPALEIS!'*

vulling: 'Wat zou helpen is een checklist of handleiding, en het zou heel fijn zijn als de gemeente geen fouten maakt. Een stolp kopen en een nieuwe bestemming geven kost hoe dan ook veel tijd en doorzettingsvermogen.' Geregeld kwam terug dat de bekendheid van stolpen bij het grote publiek beter moet. De stolp op het Museumplein (uit 2015) werd gememoreerd, en aangevuld

met eigen ervaringen: 'Vlak bij Schagen, bij de haven staat een oude stolp. Hij domineert het beeld volledig, ondanks alle lelijkheid eromheen. Dát is de kracht.'

NvdW

STOLPENCOLLEGE 28 APRIL 2019

LEVENDE STOLPERVEN: ERFDELEN EN ERFINRICHTING

De stolpencolleges van 2019 gaan over de thema's verduurzamen en 'Levende Stolperven'. Levende stolperven zijn stolperven die een nieuwe passende functie krijgen of gekregen hebben. Stolpen en erven waar cultuurhistorische kwaliteit en karakter wordt gekoppeld

aan nieuw elan en rendement. Het hernieuwde stolperf als eigentijds antwoord op alle ontwikkelingen die in het landelijk gebied op ons afkomen.

Hoe ziet zo'n erf eruit, wat zijn de mogelijkheden, welke adviezen en stappen zijn er nodig? De Boerderijstichting Noord-Holland Vrienden van de Stolp gaat dit het komend jaar onderzoeken. Gelukkig hebben we al een aantal mooie voorbeelden, waar nieuwe functies slim en verantwoord zijn toegepast. De Nieuwe Proef is zo'n voorbeeld.

Kom daarom kijken en leren op zondagmiddag 28 april, vanaf 13.30 uur in de prachtige stolp De Nieuwe Proef, Wogmeer 105, Spierdijk. Het programma bestaat uit ontvangst met taart en drank van het erf, welkom en inleiding door de voorzitter BSNH, toelichting op erf delen (cohousing coöperatie), een lezing over erfinrichting gevolgd door een rondleiding door tuin en boomgaard en bezichtiging van de verbouwde dubbele stolp. Ook zal de POMologische vereniging toelichten wat zij voor u kan betekenen. We sluiten om 16.00 uur af met een proeverij van cider.

Deelname is gratis, maar de ruimte is beperkt tot 30 deelnemers. Aanmelden via info@boerderijstichting.nl.

SAMENWERKING IS NODIG

Stolpbewoners kunnen bij meerdere partijen terecht voor advies en hulp:

- De Boerderijstichting/Stolpencommunity
 - MOOI Noord-Holland (met o.a. de ervenconsulent)
 - Steunpunt Monumenten en Archeologie Noord-Holland
 - Loods Herbestemming Monumenten Noord-Holland
 - Archeologie West-Friesland (intergemeentelijk, ook voor Hollands Kroon en Texel)
 - Nationaal Restauratiefonds
- Plus natuurlijk gemeentes (met daarachter provincie en rijk) en makelaars, aannemers, architecten, banken.

Akerbouw bv
BURGER EN UTILITEITSBOUW

BOUW GARANT

Heeft u bouwplannen?

Uw onderhouds- en restauratiepartner in Noord-Holland

Akerbouw B.V. Geesterweg 6, 1911 NB Uitgeest
T: 0251-315817 info@akerbouw.nl www.akerbouw.nl

Inclusief controle vonkenvanger!

De Schoorsteenveger uit West-Friesland
Wij vegen stolpen en rieten daken vanaf het dak.

HOEKSTRA BV
SCHOORSTEENVEEGBEDRIJF

www.hoekstraschoorsteen.nl
info@hoekstraschoorsteen.nl
Tel: 06 43 1971 00

ASPB

Aannemersbedrijf M. Duinmaijer B.V.

Nieuwbouw
Utiliteitsbouw
Verbouw
Onderhoud
Restauratie
Kozijnen en lijstwerk

M.C. van Voordenstraat 2
1483 GB De Rijp
tel.: 0299 673487
duinmaijer@duinmaijer.nl
www.duinmaijer.nl

BOUW GARANT

KWANTES
makelaardij

de sleutel tot bezit

UW STOLP VERKOPEN?
Dat roept vragen op ...

Waar begin ik? Wat is mijn stolp waard?
Hoe verloopt een verkoop traject?
Wat zijn de kosten? Waar moet ik op letten? Hoe krijg ik de beste prijs voor mijn stolp?

Bel ons voor helder en vrijblijvend advies

Kwantes Makelaardij, Middenweg 9 te 1619 BL Andijk
www.kwantesmakelaardij.nl | 0228-59 22 44

NVM **BUITEN STATE** **funda in business** **R**

ARCHITECTENBUREAU KLEIN

restauratie
transformatie
nieuwbouw
verbouw

Zaanweg 59, Wormerveer
075-6287686, www.kleinbv.nl

ook uw stolpboerderij kan energie-neutraal!

WARMTEBELANG

AARDWARMTE:
Comfort in 4 seizoenen

www.warmtebelang.nl

VOORJAARSEXCURSIE:

VAREN LANGS STOLPEN

De voorjaarexcursie wordt dit jaar gehouden op zondag 12 mei. Na succesvol stomen gaan we nu varen langs stolpen. We zullen met onze salonboot een aantal stolpen in de driehoek Langereis-Leijen-Verlaat aandoen. Koffie of thee en een smakelijke lunch worden aan boord geserveerd. Deelname kost € 35,- per persoon. U kunt zich opgeven via info@boerderijenstichting.nl onder vermelding van 'varen langs stolpen' en het aantal personen. Daarna ontvangt u van ons verdere informatie. Voorlopig vaarschema 10.30 tot 16.00 uur.

AZ

EEN STOLP DUURZAAM VERWARMEN MET AARDWARMTE

Vaak wordt aardwarmte direct geassocieerd met geothermie (dieper dan 500 meter). Aardwarmte gaat minder diep (tot 200 meter) en heet daarom ook wel bodemwarmte. Het grondwater op 20 tot 200 meter diepte is geschikt voor warmte-uitwisseling: we kunnen het oppompen, vervolgens warmte erin stoppen (in de zomer) of eruit halen (in de winter) en dan weer terugpompen.

Deze winning van bodemwarmte gebeurt met een bodemwarmte-wisselaar. Die bestaat uit een gesloten buizensysteem dat de bodem in gaat. Door de buizen wordt een vloeistof gepompt (meestal water met antivries). De vloeistof stroomt door de warmere bodem, warmt daardoor op en stroomt weer terug naar het oppervlak. Boven de grond staat een warmtepomp die de warmte overneemt van de vloeistof in de buizen en een woning kan verwarmen. Het kan ook andersom: dan neemt de warmtepomp in de zomer warmte op in het gebouw (en zorgt zo voor koeling), geeft die warmte via de bodemwarmtewisselaar weer af aan de bodem - voor gebruik in de winter.

Dit systeem heeft een aantal voordelen:

1. Het bespaart energie. Met 1 kW aan elektriciteit wordt 5 kW aardwarmte gewonnen. Het is een duurzame belegging met een goed rendement die voor een meerwaarde van de woning zorgt (hoger energielabel),
2. Er is geen gasaansluiting nodig; bij gebruik van duurzame stroom is er geen CO₂-uitstoot.
3. Het is comfortabel: het systeem zorgt voor verwarming, koeling én warm water. Bovendien is het veilig: geen brandende waakvlam meer en geen kans op koolmonoxidevergiftiging.

Bij toepassing van aardwarmte wordt de woning dus voorzien van een warmtepomp, vaak met een buffervat voor het tapwater. De warmtepomp levert water van zo'n 35 graden Celsius voor vloer- en/of wandverwarming. Voor sanitairwater levert hij water van circa 60 graden. Doordat het systeem in de zomer kan koelen, is een airco niet nodig. De maandelijkse energiekosten zijn laag.

Voor het succesvol inzetten van een warmtepomp is een passend totaalplaatje noodzakelijk. Zo is een goede isolatie voorwaarde voor een efficiënte werking van dit systeem. Per project moet gekeken worden naar mogelijkheden en/of aanpassingen. Houd wel in de gaten of het installatiebedrijf BRL 6000-21 gecertificeerd is en erkend is door de overheid.

B I N N E N

In de Binnenkijker kijken we binnen in de interieurs van stolpen. Deze verschillen nog meer van elkaar dan de buitenkanten. Nu er steeds meer nieuwe functies worden toegepast, nemen deze verschillen alleen maar toe. Kijk in deze, vier vierkanten grote stolp hoe deze door een uitgekende herbestemming het centrum werd van een bloeiende groente- en fruithandel. Appel, peer, banaan, deze stolp blijft weer jaren staan.

Na de zoveelste bocht in de oude en vertrouwde Westfriese Omringsdijk verschijnt een grote stolp achter de geploegde akkers van de Groetpolder (1844). Als een thuisgevaren zeilschip lijkt ze pal achter de dijk voor anker te liggen aan een smalle polderweg die heel lang het Puinpadje heette. De stolp is groot (15 x 35m) en ligt zo vorstelijk op het zeer ruim bemeten erf dat zich bijna ongemerkt het visioen van een oase opdringt. Een polderoase. Het voorerf heeft sierlijk ronde en met grind bestrooide wandelpaden, waar een koninklijke kastanje pal in het midden de volle aandacht trekt. Gele akonieten en paarse en roze krokussen geven kleur en blijk van een ontluikend voorjaar. Verder veel levendigheid van dieren rondom de stolp. Een stelletje geiten leeft hier in een eigen, terdege afgehekt paradijsje en twee gitzwarte Friese paarden sjokken doodgemeedereerd in een wei. Een kleine toom kippen rent opgewonden over het gras en door de struiken. Voorjaar, ik schreef het al.

Vier vierkanten, drie darsdeuren

Annelies en Edwin Rustenburg zwaaien op Zeldenrust anno 1848 alweer bijna dertien jaar de scepter. Toen hun groente- en fruithandel in het nabijgelegen Kolhorn te klein werd, omdat er meer vraag kwam naar kant-en-klaar gesneden groente, kwamen ze met hun toen nog jonge gezin hier terecht. Een zoektocht die via via naar deze stolp leidde. Het volume van de vier vierkanten en de beschikbaarheid van drie darsdeuren bood een uitgelezen kans om hun bedrijf juist in deze stolp te vestigen. Je kunt de voordelen eenvoudig op de vingers van een hand aftellen. Ga maar na: voldoende ruimte voor een

grote koelcel en voldoende ruimte voor een compleet ingerichte groentesnijderij. Daarbij bleef er nog voldoende ruimte voor opslag en voor de ventwagen van de mobiele groente- en fruithandel, die op twee manieren via de darsdeuren gebruik maakt van een toegang voor laden en lossen. De oorspronkelijke deel is in feite het hart geworden van de nieuwe bestemming. Deze omzetting is echter sneller opgeschreven dan uitgevoerd en, zo beamen Edwin en Annelies alle twee: 'Het was in het begin keihard doorpakken.' Maar ze klaarden het om de stolp binnen een jaar bedrijfsklaar te maken en in de volgende vier jaar helemaal aan te passen aan werken én wonen. Ze volgden daarbij grotendeels de indeling van de vier vierkanten. De ruime woning aan de voorkant, een tussenruimte als bijkeuken en opslag, de koelcel en tenslotte de groentesnijderij. In plaats van koeien op stal liggen hier nu balen wortelen, zakken bietjes, kisten prei, kisten appels, kratten sinaasappels en dozen vol bananen te wachten op verwerking of om geladen te worden op de ventwagen, die dagelijks als mobiele groente- en fruitwinkel door de Kop van Noord-Holland rijdt. Appel, peer, banaan, haal ze bij Edwin vandaan, luidt de echte slogan.

Buitengewone uitbreiding met zorg

De ontwikkelingen staan niet stil en zo ook niet op Zeldenrust, want dochter Laura vatte het plan op om - daartoe opgeleid - een zorgbedrijf te beginnen. Op de boerderij, als dat zou kunnen. En dat kon, hoewel de bureaucratie vergeleken met tien jaar eerder beslist niet in omvang was afgenomen. In de schuur naast de stolpboerderij kwam uiteindelijk een gecertificeerde zorginstelling waar cliënten onder andere op het erf en met de dieren een zinvolle dagbesteding krijgen aangeboden. Buitengewoon in de polder is de begeisterte naam voor deze nieuw aangehaakte herbestemming op Zeldenrust. Hieruit blijkt maar weer eens dat stolpboerderijen mogelijkheden in overvloed hebben als het gaat om herbestemmen. Stolpen zijn er, vanwege hun modulaire opbouw, eigenlijk voor gemaakt. Met het zorgvuldig toestaan van dergelijke nieuwe functies ziet ook de toekomst van de stolpboerderij als karaktervolle drager van het Noord-Hollandse landschap er veelbelovend uit. Bijna zonnig. WM

k i j k e r

Floridus
tuin & groen

- hoveniersbedrijf
- tuinontwerp en adviescentrum
- sport en recreatie
- tuinwinkel

voor een passende
omgeving
bij uw
woning

Het Woud 10 - 1688 JE Nibbixwoud - telefoon 0229 - 57 16 29
E-mail hoveniers@floridus.nl
www.floridus.nl

Van Lierop houdt uw monument leefbaar...

- > HOUTINSECTENBESTRIJDING
- > ZWAMBESTRIJDING
- > HOUTHERSTEL MET EPOXYTECHNIEK
- > VOCHTBESTRIJDING / KELDERAFDICHTING
- > INSPECTIE-ABONNEMENTEN

MEER DAN
50
Jaar
ERVARING

Conserveert & Herstelt Hout | Verdrijft Vocht

0172 43 35 14
www.vanlierop.nl

GRATIS INSPECTIE
VRAAG NAAR DE VOORWAARDEN

NVPB NEDERLANDSE VERENIGING
PROFESSIE NEDERLANDSE
VERENIGING VAN
PROFESSIE NEDERLANDSE
VERENIGING VAN

NIET ZONDER HOOP

Red deze stolp.

Onder de titel 'Niet zonder hoop' brengen wij bedreigde stolpen onder de aandacht, omdat blijkt dat steeds meer stolpen in leegstand vervallen en schijnbaar doelloos afglijden naar een roemloos einde. Eerst raakt de stolp in onbruik, met leegstand en het ontbreken van (zichtbaar) onderhoud tot gevolg. Dit begin van verwaarlozing leidt in de meeste gevallen tot verval. Wat is hiervan de oorzaak? Kan het tij nog gekeerd? Vaak onbekend. Wij willen dit fenomeen registreren in een ultieme poging tot behoud. Een actie die naar onze mening niet zonder hoop is.

FOTO'S: ST. HIST. SCHOTEN

18. HAARLEM-NOORD/SCHOTEN

niet vergeten, want de Stichting Historisch Schoten houdt op haar website de herinnering levend aan tientallen stolpboerderijen. Sommige stolpen zijn zelfs van het ter plaatse toegepaste, oude Schoter type.

Polders met strandwallen

Op de kaart van Dou anno 1745 staan de polders ten noorden van Haarlem nog allemaal apart ingetekend en met name genoemd. Tussen Zuyd Akendam (bij Haarlem) en Noort Akendam (aan de slaperdijk Santpoort-Spaarndam) zijn dat achtereenvolgens De Hooge Waert, Schooter Bos, Saanen, Schooten en Vlielant. Feitelijk een stel polders met een rugvormige strandwallenstructuur grenzend aan de binnenduinrand, en overblijfselen van enkele eeuwenoude heerlijkheden. Een gebied zoals we dat ook in ons Noorderkwartier kennen met Uitgeest en Akersloot op een smalle strandwal oostelijk van Castricum. Dit landschapstype doet zich ook voor ten noorden van Haarlem en deze stolpboerderij, waarvan nog slechts een bouwval rest, staat op een dergelijke zandrug als een rots in de branding. Wachtend en hopen op een reddingsoperatie.

Noord-Akendam

Deze stolpboerderij is er werkelijk slecht aan toe. Al in 2012 stortten de muren in en een half staketsel herinnert aan het vierkant van wat eens een 17^e-eeuwse boerderij was. Als door een wonder bleven erf en stolp bij de uitbreiding gespaard vanwege plannen voor sportvelden. Die kwamen er niet en de stolp bleef zelfs tot omstreeks 1985 agrarisch in bedrijf. Leegstand en verval volgde. Er gloort hoop voor dit gemeentelijk monument nu er plannen in een vergevorderd stadium zijn ontwikkeld. Noord-Akendam wordt door herbestemming weer een fraaie buitenplaats temidden van stedelijk gewoel. Met twee nieuw ontworpen schuurachtige gebouwen naast de stolp als extra kosten-dragers voor dit project zetten de plannemakers hun bedoelingen ondubbelzinnig uiteen. Zonder verdienmodel geen redding. Als dit lukt, steekt de Boerderijstichting de vlag uit, want dit lijkt de uitgekende kans een bijzonder model stolp met nieuwe functies te behouden. Dan zou opnieuw deze rubriek niet zonder hoop zijn.

WM

ILLUSTRATIE: PETER ALKEMADE ARCHITECT BNA

MAATWERK,
DE PERFECTE
OPLOSSING!

BoudewijnHosmus
Keuken ambacht

KRUISWIJK 30 | 1761 AR ANNA PAULOWNA | 0223 52 00 55 | BOUDEWIJNHOSMUS.NL

De stolpboerderijen van onder andere Sloten verdwenen in de jaren 1950-60 allemaal onder het zand van de grootschalige nieuwbouw ten westen van Amsterdam. Lees er het boek 'Ruim Zicht' van auteur Marja van der Veldt maar op na. Willem van Toorn beschreef in het voorwoord in een enkele zin de betekenis van dit beeld: 'De boer die van zijn land moet, omdat de stad moet groeien.' Een rake observatie die bij huidige infrastructurale ingrepen nog steeds wordt toegepast en ook van toepassing is op gelijke gebeurtenissen, toen onze provinciale hoofdstad naar het noorden toe ging uitbreiden. De stolpboerderijen van Schoten en omstreken moesten plaatsmaken voor de nieuwbouw van Haarlem. Van de vele boerderijen in de polder is nu geen spoor meer te bekennen. Ook zij verdwenen onder het zand of werden gesloopt en verdwenen daardoor voorgoed uit beeld. Maar ze zijn

EEN OUDE EN EEN NIEUWE STOLP IN SPANBROEK

Aan het dorpslint van het West-Friese Spanbroek maakte in 2016/2017 een oude stolpboerderij plaats voor een nieuwe stolp met een modern ontwerp. Uit archeologisch onderzoek blijkt dat het perceel, op een steenworp afstand van de Hervormde Kerk, al vanaf de 13^e eeuw wordt bewoond. Een plek met een bijzondere geschiedenis, waar door de nieuwbouw een volgend hoofdstuk aan is toegevoegd.

De oude stolpboerderij Spanbroekerweg 23 in 2016.

De houtzaagmolen aan de Wijzend rond 1900.

Jelle Schuurmans en Marianne Haan zochten enkele jaren geleden vanuit hun woonplaats Sijbekarspel naar een nieuwe stek. Jelle: 'We wilden graag in een stolp wonen op een mooie landelijke plek, maar met faciliteiten als een supermarkt en basisschool in de buurt'. Hun droomlocatie vonden zij in Spanbroek, waar de achterzijde van het perceel Spanbroekerweg 23 een schitterend uitzicht biedt over de weilanden van de Lage Hoek. Het vierkant van de stolpboerderij bleek constructief echter in slechte staat en ook de kwaliteit van de gevels liet te wensen over. Vriend en bouwkundig ingenieur Niels Giling van Raad Architecten opperde dat het bouwen van een nieuwe stolp wellicht een optie was. Zijn tekeningen trokken Jelle en Marianne over de streep. De oude stolpboerderij werd door Archeologie West-Friesland zowel boven- als ondergronds onderzocht, waarna op deze plek werd begonnen met de bouw van een nieuwe stolp. Inmiddels woont het stel hier naar volle tevredenheid met hun kinderen Lot (5) en Gijs (3).

Het oudste stolphout

De oude stolpboerderij is waarschijnlijk in de 18^e eeuw gebouwd. Voor de bouw van het vierkant gebruikte men destijds uitsluitend hergebruikt hout, oftewel hout dat oorspronkelijk in andere constructies heeft gezeten. Dit waren in de eerste plaats eikenhouten balken, afkomstig uit het vierkant van een afgebroken stolpboerderij. Uit jaarringonderzoek op dit hout blijkt dat deze stolp in 1551 of 1552 moet zijn gebouwd. Het is hiermee tot nu toe het oudst bekende hout van een stolpboerderij! De oorsprong van de stolpboerderij als boerderijtype kan dankzij deze gegevens worden teruggebracht tot in ieder geval het midden van de 16^e eeuw.

Voor de bouw van het vierkant in Spanbroek zijn ook delen van een molenroede van grenen hout gebruikt. Een molenroede is onderdeel van een molenwiek en herkenbaar aan de rij ovale gaten voor de heklatten. Vermoedelijk is de molenroede afkomstig van een houtzaagmolen die 400 meter verderop stond, aan het water de Wijzend. Deze molen is in 1727 gebouwd en heeft bestaan tot 1905.

Waterput in de lange regel

De stolpboerderij was een klassieke Noord-Hollandse stolp, met de woonvertrekken aan de voorkant, de koeienstal langs de zijgevel (lange regel) en de achterkant (korte regel), en de darsdeur in de achtergevel. Binnen de lange regel is bij het archeologisch onderzoek een waterput gevonden. Het grondwater uit de waterput was bestemd voor drinkwater voor de koeien als zij in de wintermaanden op stal stonden. De onderkant van de waterput werd gevormd door een houten wagenwiel, waaruit de as en de spaken zijn verwijderd. Hierop is de bakstenen put opgestapeld. Om instorten van de onderkant van het gegraven gat tijdens de bouw te voorkomen, heeft men destijds rondom verticale planken van dennehout geplaatst. Zij bleven in de grond achter en zijn bij de opgraving weer teruggevonden. De

vorm van de planken is opvallend: het gaat om de buitenkanten van bomen wanneer zij tot planken worden verzaagd. Deze buitenste planken hebben een ronde en een rechte zijde en zijn daarmee eigenlijk niet geschikt voor enige toepassing. Vrijwel zeker gaat het om restmateriaal van de houtzagerij aan de Wijzend.

Binnen de hooiberg werd bij de opgraving een schoorsteenfundering van maar liefst 2,7 bij 2,9 meter gevonden. Dit is veel te groot voor een normale schoorsteen en de vondst stelde de archeologen daarom in eerste instantie voor een raadsel. Historisch onderzoek naar de vroegere bewoners van de boerderij bracht duidelijkheid: tussen 1845 en 1929 was de stolp eigendom van diverse broodbakkers. De grote schoorsteen binnen de hooiberg was dus bestemd voor het bakken van brood! Bij de opgraving zijn ook 24 zegelloodjes gevonden, afkomstig van zakken meel. De stempels op de loodjes wijzen uit dat het meel door de bakkers werd gekocht bij drie verschillende stoommeelfabrieken in Wormerveer, Amsterdam en Alkmaar.

In deze tijd hoorden er geen weilanden of akkers bij de boerderij en het is daarom aannemelijk dat de stolp tussen 1845 en 1929 niet functioneerde als boerenbedrijf, maar alleen als bakkerij. Ook in de 19^e eeuw had men dus al door dat de mogelijkheden voor het gebruik van een stolpboerderij oneindig zijn! Overigens keerden de koeien in de 20^e eeuw weer terug in de boerderij. Vanaf ongeveer 1960 bewoonden Jaap en Alie Kalverboer de stolp. Tot 1994 hadden zij hier hun boerenbedrijf en verbleven de koeien iedere winter in de boerderij.

De waterput in de lange regel wordt onderzocht. Aan de onderkant zijn de verticale planken gedeeltelijk zichtbaar.

De opgraving van de oude stolpboerderij. Rechts in het midden is de vierkante fundering van de bakoven binnen de hooiberg zichtbaar.

De voorkant van de nieuwe stolpboerderij.

Jelle en Marianne bij de achterkant van de nieuwe stolpboerderij.

De nieuwe stolp

De nieuwgebouwde stolpboerderij valt direct op door de strakke vormgeving. Jelle: 'De kern van het ontwerp moest de eenvoud van de stolpvorm zijn: een vierkant gebouw met een piramidevormig dak'. Alle elementen die konden afleiden van deze pure vorm, bijvoorbeeld dakkapellen en goten, zijn om die reden achterwege gebleven. Aan de achterzijde is een 'staartstuk' onderdeel van het ontwerp. Ondanks de moderne uitvoering gaat veel terug op de traditionele stolpbouw. De indeling en de verhoudingen in de bakstenen voorgevel zijn bijvoorbeeld getekend met de stolpenbijbel van Brandts Buys in de hand. De drie andere gevels zijn gemaakt van verticale planken, zoals dat eeuwenlang gebruikelijk was bij de bouw van stolpen. Op het dak ligt een ouderwets model dakpan (de Opnieuw Verbeterde Hollandse pan) in drie kleurstellingen, wat het dak een gemêleerd uiterlijk geeft. Bovendien is de stolp gebouwd met een eikenhouten vierkant, dat met traditionele pen-en-gatverbindingen in elkaar is gezet. Zoals dat hoort, draagt het vierkant het dak van de stolp. Hierdoor kon zonder dragende binnenmuren worden gebouwd, waardoor men volledig vrij was in het indelen van de binnenruimte. Binnen contrasteert het ruwe eikenhout van het vierkant met de strakke betonvloer, de wit gestucte muren en de moderne keuken. Marianne: 'Het eikenhout werkt nog, waardoor we het 's nachts soms horen kraken en piepen. Heel bijzonder!' Zoals dat hoort bij een nieuw huis is het pand onderhoudsvrij, gebouwd volgens de hoogste isolatienormen en zonder gasaansluiting. Aan de achterzijde geeft de glazen pui een prachtig uitzicht over de weilanden en de tuin achter de stolp, waar komend jaar fruitbomen worden geplant en een moestuin wordt aangelegd.

Het rapport van het onderzoek in Spanbroek is binnenkort te vinden op www.archeologiewestfriesland.nl.

DD

STOLPEN IN DE KUNST

We schrijven 1888 wanneer ene J. Schuit een potloodtekening van flinke afmeting maakt van een grote stolpboerderij in de Zijpe. Deze Schuit doet dat eind negentiende eeuw kennelijk als onbekend gebleven voorloper van andere grote en meest onnavolgbare West-Friese (pre)naïeven, zoals Hein Bakker, Christiaan Visser, Cornelis Kaay (bekend van de omslag van het standaardwerk 'In de ban van de dijk'), Willem van Dok (met havengezichten op bijvoorbeeld Medemblik en Enkhuizen), Willem Bakkum en de geliefde Jannie Kuiper-Wetsteen. In deze lange rij vergeten we vanzelfsprekend niet Arie van Leijen te noemen, die de Berkmeermolen als atelier heeft.

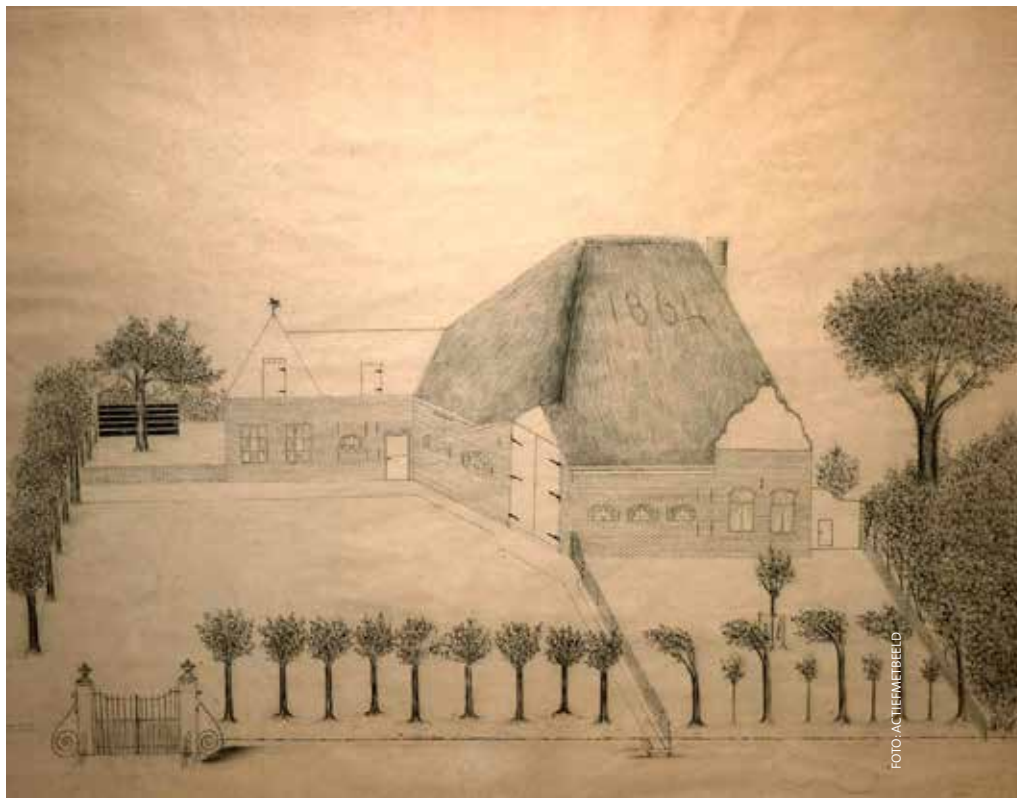
We schrijven 1888 wanneer ene J. Schuit een potloodtekening van flinke afmeting maakt van een grote stolpboerderij in de Zijpe. Deze Schuit doet dat eind negentiende eeuw kennelijk als onbekend gebleven voorloper van de andere grote en meest onnavolgbare Westfriese (pre)naïeven, zoals Hein Bakker, Christiaan Visser, Cornelis Kaay (bekend van de omslag van het standaardwerk 'In de ban van de dijk'), Willem van Dok (met havengezichten op bijvoorbeeld Medemblik en Enkhuizen), Willem Bakkum en de geliefde Jannie Kuiper-Wetsteen. In deze lange rij vergeten we vanzelfsprekend niet Arie van Leijen te noemen, die de Berkmeermolen als atelier heeft.

Groot formaat tekening

Van deze Schuit is feitelijk niks bekend, van de stijl en de stolpboerderij des te meer. Goed. Jan, Jacob of Johan Schuit zet zich op een goeie dag aan een groot stuk papier om daarop in fijne potloodlijnen de stolp Twistvliet aan de Grote Sloot te vereeuwigen. Van deze Schuit is het goed mogelijk dat hij een nazaat is van de families Schuit of Schuijt die deze stolpboerderij in de negentiende eeuw achtereenvolgens in bezit hadden. Was Twistvliet in 1810 nog in handen van ene Jochem Gerritsz. Blaauboer (gefortuneerd oud-commandeur ter walvisvaart en graanhandelaar), in 1826 staat in het toenmalige kadaster, het Registre Civique, ene Klaas Schuit als eigenaar te boek. Deze Klaas is boer en geboren op 15 december 1786. Volgens het register woont hij ook op de stolpboerderij en wel met zijn vrouw Maartje Jochemsd. Blaauboer. Klaas Schuit, waarvan de achternaam ook als Schuijt wordt geschreven, komt uit Bovenkarspel en Twistvliet blijft tot in ver in de jaren 80 van de vorige eeuw in het bezit van genoemde familie Schuijt.

Een buitengewoon platte tekening

Jan, Jacob of Johan Schuit Jz. (hij signeert met een i) zet zich zoals eerder geschreven

aan een vel tekenpapier van 48 bij 64 centimeter om de vormen en het voorkomen van deze majestueuze stolpboerderij Twistvliet aan het papier toe te vertrouwen. Van deze J. Schuit Jz. is verder niets bekend. Maar hij zet met een scherp geslepen potlood de lijnen van de stolp haarfijn en trefzeker neer. Rechts het rietgedekte piramidale dak met een trapgevelvormige dakspiegel en het jaartal 1864 prominent in beeld. Het voorhuis wijst als platte materie naar links. Detaillering brengt Schuit aan bij de makelaar op de topgevel van het voorhuis, waarin duidelijk een paardje valt te herkennen en in de gordijntjes en de geraniums achter de vensters van de ramen. Op de poort met twee pilaren tekent Schuit de naam in twee delen: op de linker pilaar staat 'Twist' en op het rechter exemplaar 'Vliet'. En zo is de naam van deze stolpboerderij in de Zijpe - weliswaar in onderbroken staat - voor het nageslacht bewaard. Net als deze tekening die met zijn prettig naïeve opzet een wonderlijke sfeer legt over dit vorstelijke domein van een eerbiedwaardig agrarisch ensemble, dat als een prachtig polderpaleis op een erf vol bomen te pronk staat. En dat gewoon met het zwarte grafiet uit een eenvoudig potlood. Deze Schuit wordt voor zijn inspanningen en creativiteit bedankt.

Meer informatie over deze tekening via kunsthandel Jan Kuindersma, Herenstraat 3A te Schagen. E-mail j.kuindersma@quicknet.nl.

WM

KIEK 47

Toen

Nu

'Hij staat er nog', is de juichende reactie van Jeanette Koedijk, die zelf met Wouter op de stolp Zeegebuurte woont in de eeuwenoude polder Burghorn, aan de rand van de voormalige waddenkust van Schagen. Hij staat er dus nog en wel aan de Groenveldsdijk in Sint Maarten. Toen Jeanette de foto zag, dacht ze onmiddellijk dat dit haar geboortestolp moest zijn. Maar zou het ook waar zijn? Een belronde langs haar broers en zussen bevestigde haar vermoeden, terwijl een kopie van de foto bovendien binnen de familie bekend bleek te zijn. Maar eerst meer over de stolp, vervolgt Jeanette enthousiast, want die strakke dakvlakken komen door het toepassen van stevige planken van goede kwaliteit, waarmee de binnenkanten in zijn geheel zijn betimmerd. Vandaar. Het is dus haar geboortestolp en een van haar zussen woont nog steeds met haar gezin op de stolpboerderij die nu de naam De Kampkus draagt. Kijk maar op onze Boerderijenbeeldbank of maak een fietstochtje naar de Groenveldsdijk, dat vinden ze vast leuk. Ook de namen van de gefotografeerde mensen voor de stolp zijn nu bekend. Het zijn allemaal leden van de familie Kooy en van links naar rechts zien we Jacob (met de fiets), kleine Klaas, Piet (met het paard), Klaas, Aafje en Jantje. Aafje Kooy-Langedijk was de overgrootmoeder van mevrouw Bakkum-Huiberts, die een keer met deze foto bij de ouders van Jeanette is langs geweest. Over de foto van Kiek 47 wil Jeanette meer weten

en de Boerderijenstichting koppelt haar aan mevrouw Stribis uit Waddinxveen, die de bewuste foto aanleverde. Ook mevrouw Stribis is blij met het mooie resultaat en toen zij medio december door Noord-Holland reed, genoot zij in de omgeving van Hoorn naar eigen zeggen van het landschap en de stolpboerderijen. 'De stolp en de mensen bekend, het kan niet beter, en ... hij staat er nog.'

KIEK 48

Op deze foto is het een buitengewoon natte boel. Alsof het maanden achtereenvolgens geregend. Dikke plassen op een bemodderde straat en het water in de voor- of achtersloot staat bijna 'keil deil', oftewel tot aan de kruin van de doorweekte kade. Door deze omstandigheden kijken we naar een weinig opwekkend, bijna triest beeld van een dorp waar behalve het water twee klapbruggetjes en drie stolpdaken het beeld domineren. Waar komt deze natte bende vandaan en wat is daarvan de oorzaak? Waar is deze foto überhaupt gemaakt en naar welke stolp(en) kijken we? De voorste stolpboerderij gaan we daarom eens nader bekijken.

Vijzelberg op schapenerf

Naast de stolp ligt een groot erf dat aan de straatzijde is begrensd door een eenvoudig hek met veel palen, op korte afstand van elkaar en slechts verbonden (maar effectief) met een boven- en een onderplank. Het ursus- of kippengaas moeten we er maar bij denken. Dit erf is helemaal ingericht als schapenerf of dienstig voor jongvee, zoals een paar kalveren. In de lengterichting staan vijf leilinden op het erf en een varia aan boeten en hokken. Centraal een hoog kippenhok en rechts daarvan een laag konijnenhok. Prominent in beeld een vijzelberg met het beweegbare dak hoog opgehesen, waardoor

goed is te zien dat het hooi zeker voor de helft door de koeien is geconsumeerd. En dan staat daar een parmantig gebouwtje dat nog het meest weg heeft van een bakhuisje of een kookhok voor veevoer. Het heeft een zadeldak, uiteraard een schoorsteen, een minimalistisch houten topgeveltje en een deur en geen ramen. Buiten het hek en in de berm van de smalle weg staat een rij elektriciteitspalen in strak gelid.

Beeldvullend piramidale stolpdak

De stolpboerderij staat zo stoer als het onder deze omstandigheden maar kan in het centrum van dit dorpsbeeld en toont - zoals het hoort - zijn kenmerkend karakter. Dakpannen op het dakvlak van de zijgevel, waar achter de vijzelberg een korte staart nog een stukje van het dak laat zien. De korte noklijn verradert een enkel vierkant met wellicht een kort overstek. Erbovenop een korte, vierkante schoorsteen. In het voorste dakvlak een zelfde exemplaar, maar dan zeker twee keer zo lang. Het voorste dakvlak heeft een dakspiegel die door een schaduwlijn nog net valt te ontdekken. In de voorgevel geen tierelantijn te zien onder de eenvoudige bakgoot. Een zweem van een smetrand, dat zou nog kunnen. Het hek voor de stolp heeft wel iets meer boerensier in de vorm van verticale latten met witte punten. Een eenzame fiets staat een pietsje scheef tegen het voorste deel ervan. Iemand is thuis. De zijgevel is al even sober. Twee zesruiters met daarachter rechte vitrage en helemaal rechts een deur met een bovenlicht. Dat is het. Hoe de stolp verder is ingedeeld is niet goed te herkennen. Zo is het gissen naar de locatie van de darsdeuren, bijvoorbeeld, maar dat die er zijn is zo zeker als een en een twee is. Tot slot de hamvraag. Waar is dit en welke stolp hebben we in beeld? Als steeds, reacties naar het secretariaat.

WM

Bron RAA/ Foto C. Kleppe

SCHILDERSBEDRIJF Jos Bes

TUITJENHORN
TEL : 06-53694232 / 0226-393615
WWW.SCHILDERSBEDRIJF-JOSBES.NL

PRONK STAAT VOOR VAKMANSCHAP

PRONK BOUW
nieuwbouw
verbouw
onderhoud
restaurant

Vakgroep Restauratie

Machinestraat 2, Postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 391374, fax (0226) 392032
E-mail: info@pronkbouw.nl, website: www.pronkbouw.nl

Ontwerp en aanleg landelijk erf en tuin

- Erf- en tuinontwerp landelijke tuinen/erven, boerderijerven
- Beplantingsplan en aanleg
- Advies onderhoud beplanting zoals boomgaarden, bosjes en weiden (ontwikkeling bloemenweiden)
- Kwaliteitsplan bij vergunningaanvraag bouw schuur, stal, ed.

INFO@LANDERADE.NL 06-39843826 WWW.LANDERADE.NL

RIETDEKKERS BV

Zwaagdijk-Oost 286, t. 0229 262140, m. 06 20548854
info@rietdekkersbedrijfsijm.nl, www.rietdekkersbedrijfsijm.nl

sd — a
sander douma architecten

Noordervaart 73
1841 GB Stompetoren
072 - 503 98 47
post@sd-a.nl
www.sd-a.nl

COLOFON

Nieuwsbrief nr. 96 van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', maart 2019

Secretariaat: Schapenlaan 20,
1862 PW Bergen NH
info@boerderijenstichting.nl
Dinsdag en donderdag van 9 tot 5 telefonisch
bereikbaar via 072 581 68 88
beeldbank@boerderijenstichting.nl
www.boerderijenstichting.nl
IBAN: NL69 INGB 0000 3381 81 t.n.v.
Boerderijenstichting Noord-Holland, Bergen

Community vierkantdelers:
community.monumenten.nl/stolpencommunity

Redactieteam:
Dieuwertje Duijn
Wilma Eelman
Willem Messchaert
Jan Schoen
Renee Stroomer
Nico van der Wel
Ad Kikkert (tekstcorrectie)

Grafische verzorging en advertenties:
Carla Buijsman, le bureau, Hoorn (0229 317 027)
Druk: Koopmans' Drukkerij, Zwaag
Oplage: 1.950 exemplaren

Bestuur:
Peter van Zutphen (voorzitter), Anna Pauwlon
Henk de Visser (secretaris), Oudorp
Ralf van Etten (penningmeester), Stompetoren
Anneke Zandt, Twisk
Wilma Eelman, Den Burg
Ed Pielkenrood, Koog aan de Zaan

Advisering
De Boerderijenstichting biedt begunstigers de mogelijkheid om (in omvang en diepte) beperkte bouwkundige en esthetische adviezen in te winnen. Voor deze adviezen wordt een bijdrage in de kosten in rekening gebracht. Voor informatie kunt u contact opnemen met het secretariaat.

De Nieuwsbrief verschijnt in maart, juni, september en december. ISSN 1566-8843

ANBI
De Boerderijenstichting Noord-Holland is aangemerkt als culturele ANBI. Onze penningmeester Ralf van Etten kan u alles vertellen over schenkingen aan de Boerderijenstichting en de fiscale voordelen daarvan. Zijn e-mailadres is: penningmeester@boerderijenstichting.nl

Uw donateursbijdrage bedraagt € 22,50 per jaar, meer mag natuurlijk!
Voor bedrijven is dat minimaal € 50,- per jaar en ook daarbij geldt: een hoger bedrag is welkom.

STOLPEN IN HET NIEUWS

UIT HET NOORDHOLLANDS DAGBLAD, VERZAMELD DOOR ED DEKKER, JOURNALIST.

Aandacht voor nieuwe woonstolpen in aankondigingen van een nieuwe prijsvraag van het Westfries Genootschap: de verkiezing van het mooiste woonhuis binnen de Westfries Omringdijk. Voorwaarde is bouw, verbouw of restauratie vanaf 2000. Als mogelijke kandidaten zijn gepresenteerd woonstolpen in **Hauwert** en **Waarland**, beide een ontwerp van Maarten Koning van het gelijknamige Bouwkundig Ontwerp- & Tekenbureau in De Goorn.

Een stolp in **Schoorl** als onuitputtelijke inspiratiebron voor Bergense School-schilder Harrie Kuijten. Daar had hij zijn atelier, daar zal hij ook zijn vrolijke strandtaferelen hebben gemaakt. Stranden waar de zon danst op de huid van de kijker. Na zijn dood ontfermde Cécile zich over zijn atelier en zijn werk. Nu is zij overleden, een zorgzame kunstenaarsdochter.

Met een speciale tentoonstelling in de Kantoorboerderij vierde Kunstenaars Vereniging Landsmeer (KVL) haar 25-jarig bestaan. In deze opgeknapt stolp in **Landsmeer**, eigendom van een softwarebedrijf, kreeg KVL acht jaar geleden een vaste expositieplek. Werken van de 23 leden zijn er elk tweede weekend van de maand te zien. Met telkens dank aan de gastvrije eigenaar.

Onrust in woonboerderijen in de gemeente **Medemblik**. Ruim vierhonderd eigenaren krijgen bezoek van een bureau om binnenshuis de WOZ-waarde te kunnen bepalen. Velen ervaren de aangekondigde rondgang in de vertrekken als een inbreuk op hun privacy. Met deze nieuwe aanpak loopt de gemeente vooruit op een andere berekening bij de belastingheffing – leidend wordt de netto gebruiksoppervlakte. Het gaat om stolpen waarvan geen bouwtekeningen zijn.

Twee woonstolpen en een kaakbergwoning zijn gedacht op de plek van vervallen bedrijfsbebouwing in **Etersheim**. Op deze locatie nabij de IJsselmeerdijk waren eerder een pluimveebedrijf en een antiekboerderij gevestigd. Alle oude opstallen worden gesloopt.

Al vaker genoemd in deze rubriek: een boerderij aan de Lagelaan in **Heiloo**. Deze stolp was vaak in het nieuws, maar het einde is nu toch echt daar. Vasthoudende bezwaren, langdurige juridische procedures en andere reddingspogingen kunnen sloop niet verhinderen. Precies op deze locatie is ruimte nodig voor een weg naar de komende aan-

sluiting van Heiloo op de Ag. Geconserveerd krijgt het vierkant een plek langs de verbindingsweg, zo is de bedoeling.

Het 'ja' van de gemeente werd een 'nee' van de provincie. De eigenaar van een vervallen boerderij in **Westwoud** mag toch geen extra woning bouwen op het erf. 'Haarlem' staat verdere verdichting van het dorpslint niet toe. Het plan voor sloop en bouw van een stolp voor dubbele bewoning is daarmee ook van de baan. De eigenaar broedt nu op een andere aanpak.

Kort na een vernietigende brand zijn plannen voor herbouw van restaurant Nieuw-Westert in **Egmond-Binnen** in de maak. De monumentale stolp ging begin dit jaar vrijwel geheel in vlammen op. De muren bleven overeind. Een architect is bezig met tekeningen voor een nieuwe Nieuw-Westert in oorspronkelijke staat. De gestutte buitenmuren blijven behouden.

De stolp Romuald uit 1900 in **Stompetoren** is in gevaar. Het ingezakte dak van de leegstaande boerderij nabij de Omval vertoont een gapend gat. De eigenaar zegt bezig te zijn met plannen. Opknappen, herbouw of nieuwbouw in andere vorm, dat is nog onduidelijk.

I.M. PIETER PRETT

In het kielzog van Sikke de Jong en Jaap Schipper raakte Pieter Prett betrokken bij de opbouw van het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen. Vervolgens heeft hij als bouwtechnisch adviseur van de Boerderijenstichting 552 officiële adviezen verstrekt. Daarnaast adviseerde hij in het voorbijgaan, zoals hij dat noemde, nog een onbekend aantal stolpeigenaars, tot groot genoegen van alle betrokkenen. In december 2018 overleed hij op 93-jarige leeftijd.

FOTO: ELA TILGENKAMP

SCHILDERSBEDRIJF
VAN BENSCHOP

DE
VERFFRAAIER!

Zegt wat hij doet,
doet wat hij zegt.

Werkt ook met verven op natuurlijke basis.

T 06 - 22 799 263 - info@vanbenschop.nl

Wognum - www.deverffraaiier.nl

f facebook.com/schildersbedrijfvanbenschop.nl

Ook na brand
kunt u
op ons bouwen

Het vertrouwde adres
voor het complete traject
van contra-expertise
tot en met nieuwbouw

Al 25 jaar

MAARTEN KONING

Bouwkundig Ontwerp- & Tekenbureau bv

Schrevel 12

De Goorn

0229 540 996

maarten-koning.nl

KLAVER
MAKELAARDIJ

**SPECIALIST IN DE
VERKOOP & AANKOOP
VAN STOLPBOERDERIJEN**

NEEM CONTACT MET ONS OP

www.klavermakelaardij.nl | 0226-414008

**BUITEN
STATE**
makelaars